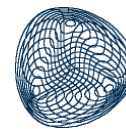

Integreeritud taimekaitse tuntus

Taimekasvatajate küsitlus

Oktoober 2009

HELLA KALDARU

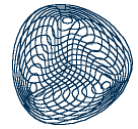

Valim

- Uuringu valimiks olid kartuli-, köögi- ja teraviljakasvatajad
- Valimi aluseks olid tingimused, mis kõik on täidetud:
  - Teraviljakasvatajad: igast maakonnast küsitleti 3 teraviljakasvatajat, kellest vähemalt ühel oli külvipinda üle 300 ha
  - Kartulikasvatajad: vähemalt 6 erinevatest maakondadest, külvipinnaga üle 5 ha
  - Köögiviljakasvatajad: vähemalt 3, külvipinnaga üle 1 ha
- Valim koostati internetist hangitud andmete põhjal

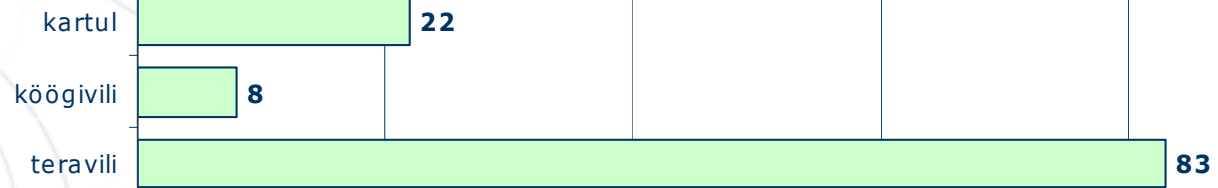
Küsitluse läbiviimine

- Küsitlus viidi läbi telefoni teel
- Küsitlusperiood oli 1.-15.10.2009
- Osales 2 intervjuerijat

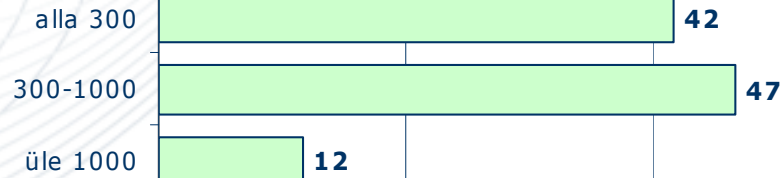

Vastajakonna struktuur n=60

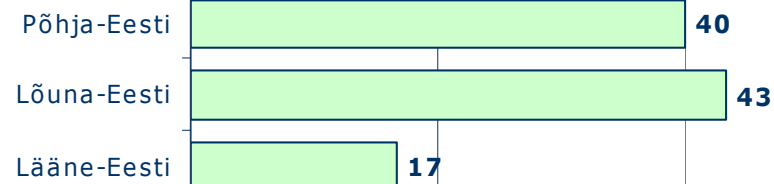
Kasvatatavad kultuurid

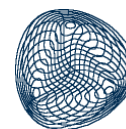
Külvipind

Regioon

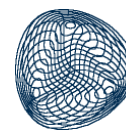

0 20 40 60 80 100 %

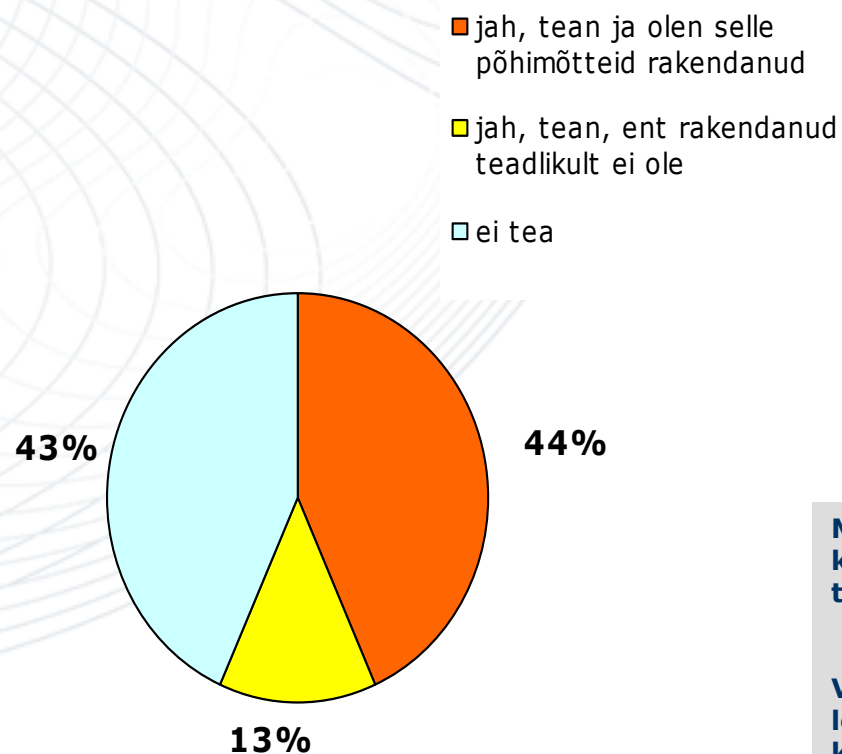
KOKKUVÕTE

- Mõiste "integreeritud taimekaitse" oli teada ca poolele vastajaskonnast, kellest enamus olid seda teadlikult praktikas ka rakendanud
- Kes teadlikult, kes ebateadlikult on kõik küsitatud põllumehed lähtunud oma tegevuses suuremast osast integreeritud taimekaitse põhimõtetest – kõige enam viljavaheldusest ja sertifitseeritud seemnete kasutamisest
- Ca 1/5 põllumeestest ei ole integreeritud taimekaitse põhimõtete rakendamises mingit erilist tulu märganud, mõned nentisid vaid kulusid. Pooled vastanuist siiski väitsid, et taimekaitsevahendite kogused on vähenenud
- Vastused küsimusele, kas integreeritud taimekaitsel on eeliseid 100-protsendilise keemilise tõrje ees, jagunesid pooleks. 52% vastajatest arvas, et on
- Senisest enam motiveeriks meetodeid rakendama eelkõige parem informeeritus, teadmised ning suurem nõudlus neil meetodeil kasvatatud toodangu järele
- Integreeritud taimekaitse põhimõtete seadustamine oleks vastuvõetav vaid väikesele osale põllumajandustootjaist (täiesti + üsna nõus 27%). Enamus vastajatest oli sellele kas täiesti või pigem vastu
- Ligi 1/5 vastajatest arvas, et integreeritud taimekaitse seadustamine ei tooks kaasa mingeid olulisi ümberkorraldusi tootmises. Ülejäänud vastajad aga nägid ette igasuguste kulutuste suurenemist, eriti täiendava tehnika soetamise tõttu. Mõned eeldasid ka tulude vähenemist
- Integreeritud taimekaitse juhenditest erinevate kultuuride kohta ei teadnud üle poole (53%) vastajaskonnast midagi. Kes teadsid, need olid enamasti mõnd ka praktikas rakendanud
- Üldkogumi seisukohalt teati kõige enam nisujuhendit (27% valimist). Konkreetsete kultuuride kasvatajate seas olid kõige tuntumad kartuli ja kapsa juhendid, mida teadis vastavalt 54% kartuli- ja 60% kapsakasvatajaist. Samadele juhenditele anti ka kõige paremad efektiivsusehinnangud. (Sihtrühma väiksuse tõttu ei saa tulemusi siiski statistiliselt üldistada)
- Programmi I-taimekaitse tundus oli väga väike –seda teadis valimist 20%, soovitusi rakendanud aga ainult 8%
- Programmi kasutajasõbralikkuse osas oldi küllalt rahul selle arusaadavuse ja kasutusmugavusega, vähem aga praktilise poolega
- Taimekahjustajatega võitlemisel kasutatakse välist abi ja teenuseid väga vähe. Ka tõrje kavandamine toimub enamusel spontaanselt, ilma eelplaneerimiseta. Enamus põllumehi kasutab rotatsiooni taimekaitsevahendite valikul.
- Nõustajate abi taimekasvatases on siiski kasutanud enamus (60%) vastajaist, kuigi enamasti vastavalt vajadusele, mitteregulaarselt. Vaid 30% nõustajate abi kasutanud tootjaist leidis, et teenus hõlmab üsna suurel määral integreeritud taimekaitse põhimõtteid
- Ligi 2/3 valimist leidis, et integreeritud taimekaitse põhimõtete rakendamisel kulusid ära riigipoolsed tugiteenused – eriti kahjustajate seire ja teavitussüsteem. Omalt poolt lisati vajadus riigipoolsete toetuste ja hinnaregulatsiooni järele.

1. Mõiste "integreeritud taimekaitse" tuntus

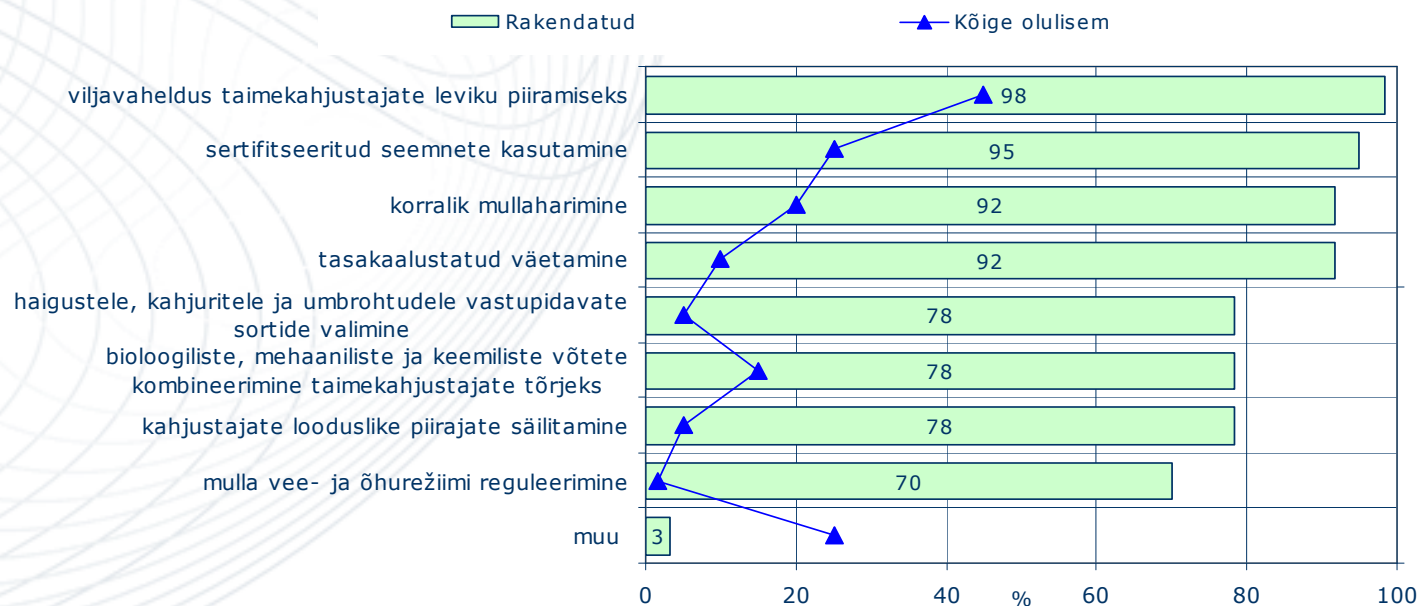
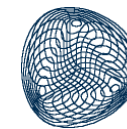
Kõik küsitletud n=60

Mõiste on teada veidi enam kui poolele valimist, kellest suur enamus on ka selle põhimõtteid oma tegevuses rakendanud.

Valimis on Eesti jaotatud 3 piirkonnaks (põhja-, lõuna- ja läänepoolne Eesti). Võib öelda, et tuntus ja ka rakendus on keskmisest veidi suurem põhjapoolseis maakondades

2. Milliseid integreeritud taimekaitse põhimõtteid on rakendatud oma tootmises ning millele pannakse kõige enam rõhku? Kõik küsitletud n=60

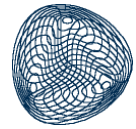
Muu-rakendatud põhimõte:
ei kasuta keemilisi väetisi
ilmastikutingimustele sobivad sordid
keemia

Muu-kõige olulisem:
kõik on omavahel seotud 11 korda
praegu on kõik loetletud punktid olulised,
aja jooksul tulevad ehk tähtsamad välja
keemiline tõrje
tööde teostamise aeg

Olenemata sellest, kas integreeritud taimekaitse mõistet teatakse või mitte, on kõik loetletud põhimõtted enamusele küsitletuist tuttavad ja midagi igatahes on kõik ka praktikas rakendanud – kõige enam viljavahelduse meetodit, millele kokkuvõttes pannakse ka kõige suuremat rõhku.

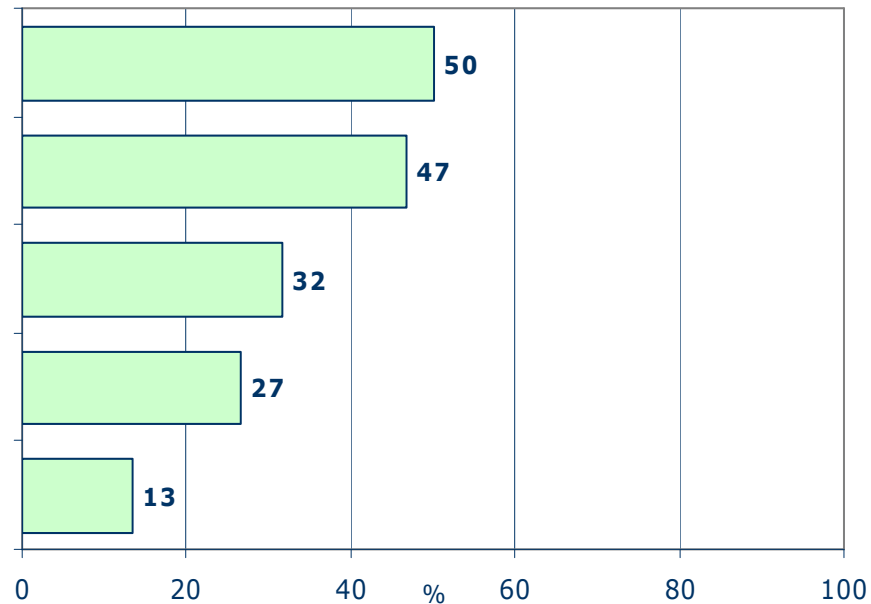
Paljud vastajad väitsid, et raske on välja tuua üht või teist meetodit kui kõige olulisemat, sest kõik on omavahel seotud.

Viljavaheldusele pannakse rõhku seda enam, mida rohkem on tootjal külvipinda. Tasakaalustatud väetamine ning bioloogiliste, mehaaniliste ja keemiliste võtete kombineerimine seevastu on iseloomulikum ja rõhutatam väikeste külvipindade omanikele.

3. Milliseid positiivseid tulemusi on andnud integreeritud taimekaitse põhimõtete rakendamine praktikas? n=60

on saavutatud taimekaitsevahendite koguste vähenemine

on saavutatud kulude kokkuhoid (töötundide, taimekaitsevahendite jms. arvelt)

on aidanud müügiargumendina toodangut realiseerida

muu

ei oska öelda

Muu:

saagikuse tõus, kvaliteet
kvaliteet

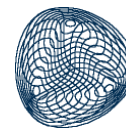
6 korda
3

tulu ei tule
ainult kulu
hinnad vähenenud
ei ole positiivseid tulemusi
kvaliteet langeb

Umbes 1/5 vastajaist ei ole integreeritud taimekaitse meetodite rakendamisest erilist tulu märganud, mõned isegi kurdavad kahjusid. Kõige enam on siiski täheldatud taimekaitsevahendite koguste vähenemist ja teatud kulude kokkuhoidu. Toodangu realiseerimisel ei ole metoodikast enamusel kasu olnud – võibolla pole seda ka müügiargumendina eriti kasutatud.

Külvipinna suuruse aspektist on kulude kokkuhoidu mainitud seda sagedamini, mida suurema pinnaga tegemist – kui vastajatest pinnaga alla 300 ha märkis seda 36%, siis pinna 300-1000 ha puhul 50%.

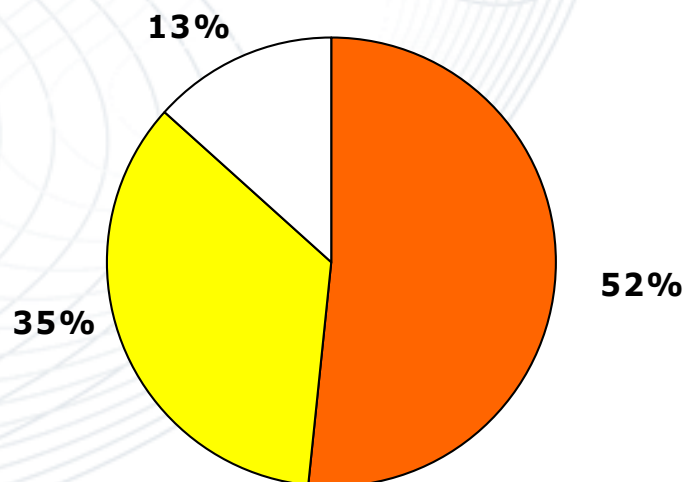

4. Kas integreeritud taimekaitse on eeliseid 100-protsendilise keemilise tõrje ees?

Kõik küsitletud n=60

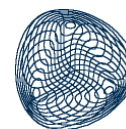
■ jah ■ ei tea □ ei oska öelda

Pool vastajaskonnast leidis, et integreeritud taimekaitse on eeliseid, kolmandik seda vaadet ei jaganud.

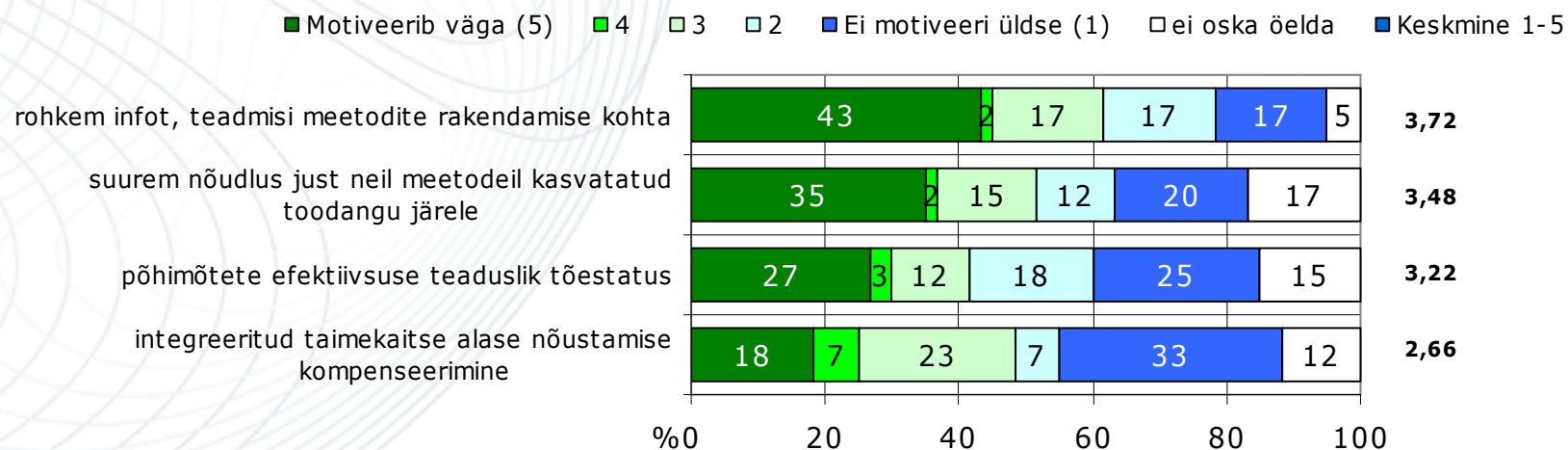
Seisukohad erinesid tugevasti olenevalt külvipinna suurusest: eeliseid nentis 60% väiksemate pindade omanikest (alla 300 ha), ent vaid 46% suurematest tootjatest.

5. Mis motiveeriks meetodeid senisest enam rakendama?

Kõik küsitletud n=60

Muu:

raha

hind

täiendav dotatsioon selle kasutamise eest
tingimused Eestis ja EU-s võrdseks

4 korda

3

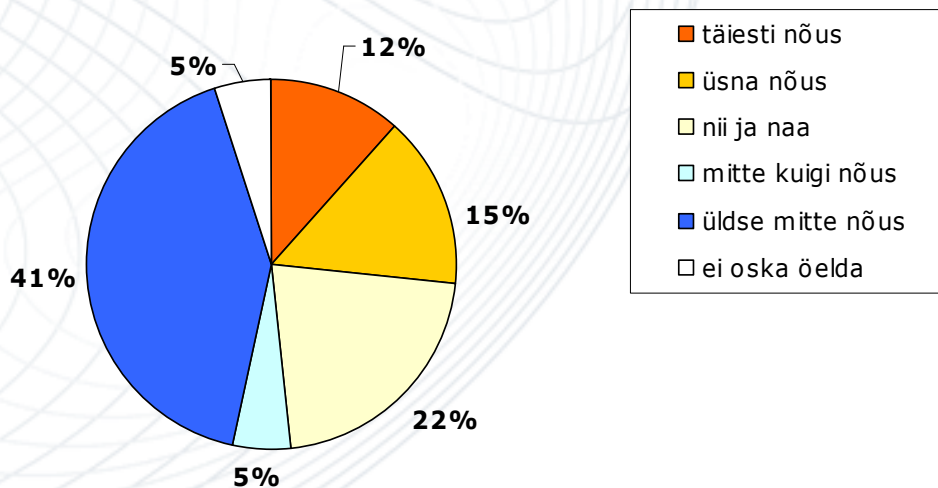
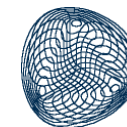
Kuigi kõik vastajad on üht või teist meetodit praktikas rakendanud, innustaks neid komplekssemalt kasutama eelkõige parem informeeritus.

Nõustamise kompenseerimine oleks viiendiku tootjate jaoks oluline motivaator, ent ligi poolt vastajaist jätkaks see üsna ükskõikseks.

Materiaalsed stiimulid huvitavad keskmisest enam väikeste külvipindade omanikke, teaduslik tõestus suuremate pindade omi.

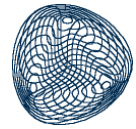
6. Kuidas suhtutakse integreeritud taimekaitse põhimõtete muutmisesse seaduslikuks kohustuseks?

Kõik küsitletud n=60

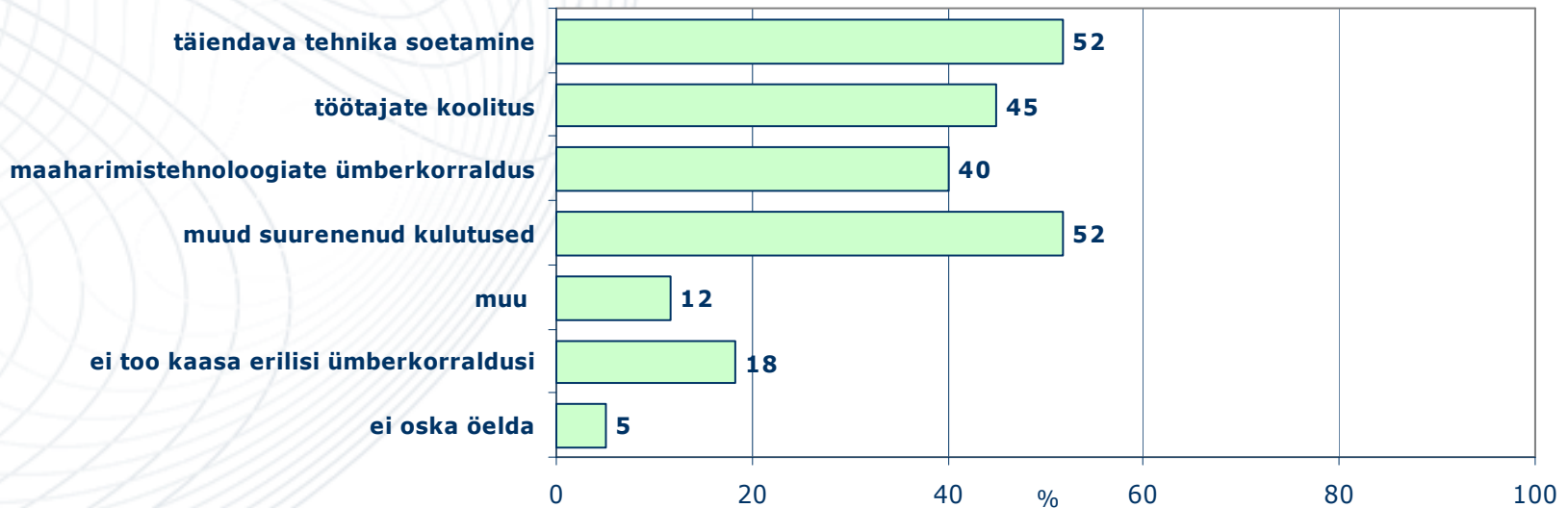

Põhimõtete seaduslikuks kohustuseks muutmisega on üpris päri vähem kui kolmandik põllumeestest, enamus on eitaval või vähemalt kahtleval seisukohal.

Vastuseis on suurem suurtootjate seas (külvipinnaga üle 300 ha). Resoluutselt vastu on neist 50%, (väiksemate külvipindade omanikest vaid 28%). Väiketootjate seas kohtab selles küsimuses rohkesti kahevahelolekut.

7. Milliseid ümberkorraldusi tooks kaasa integreeritud taimekaitse kohustuslikuks muutmine? n=60

Muu:
kulutused pigem väheneksid
järele jäävad korralikud põllumehed

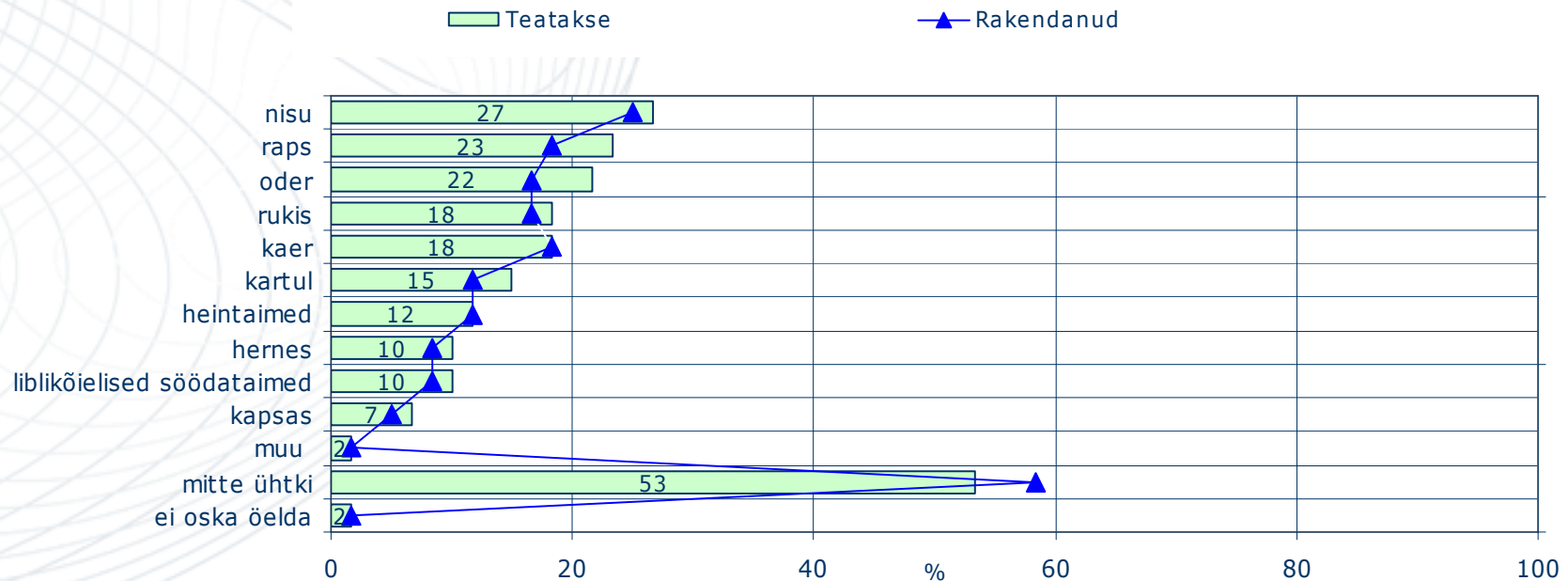
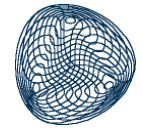
tootmise lõpetamine
tulukus väheneb
kehvem kvaliteet ja väiksem tulu
saak väheneb
saak oluliselt vähemaks

Viiendiku vastajate arvates ei too kohustus int. taimekaitse põhimõtteid rakendada kaasa mingeid erilisi ümberkorraldusi, kuna (tõenäoliselt) nad juba rakendavadki neid.

Kõige enam eeldatakse täiendava tehnika ja koolituste vajadust.

Ümberkorralduste ja kulutuste suurenemist eeldatakse sagedamini teraviljakasvatajate ja vastavalt suurema külvipinna omanike seas. Kartuli- ja köögiviljakasvatajatest ca kolmandik ei näe eriliste ümberkorralduste vajadust.

8. Milliseid integreeritud taimekaitse juhendeid teatakse, milliseid ollakse rakendanud? Kõik küsitletud n=60

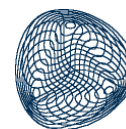

Kui teatakse juhendeid, siis neid enamasti ka rakendatakse. Siiski ei tea üle poole vastajaist ühtki juhendit.

Kokkuvõttes teatakse ja ka rakendatakse kõige rohkem juhendit nisu kasvatamiseks. Otseselt teraviljakasvatajaist teab seda 32%, rakendanud on 30%. Kuna enamus küsitletuist kasvatab ka rapsi, on ka selle kultuuri juhend suhteliselt hästi tuntud.

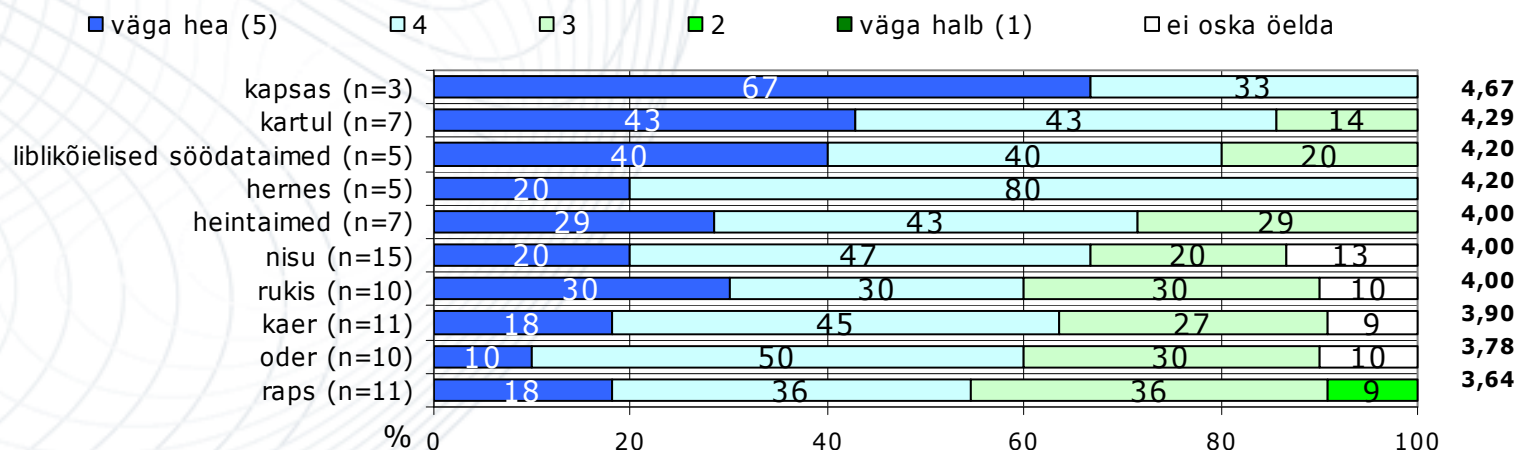
Kartuli ja muude köögiviljade juhendit teatakse vastajate üldkogumis vähe, ent kartulikasvatajaist endist teab seda 54%, kapsakasvatajaist 60% (tuleb küll silmas pidada, et nende kultuuride kasvatajaid on statistiliselt usaldusväärse üldistuse tegemiseks valimis liiga vähe).

Väiksema külvipinnaga tootjate seas on enamus (52%) ühest või teisest juhendist teadlik, suurema (üle 300 ha) puhul on teadlikke vaid 39%. Keskmisest enam on juhendid tuntud ja rakendatud Eesti lõunapoolsetes maakondades.

9. Hinnangud juhendite efektiivsusele kahjustajate tõrjel.

n=rakendanud antud kultuuri juhendit

Kõikide kultuuride puhul on statistiliseks üldistuseks liiga vähe vastajaid. Tulemust saab võtta vaid kui teatud tõenäosusega trendi.

Kõik keskmised hinnangud juhendite efektiivsusele jäid 3-5 vahele. Kõogiviljajuhendite efektiivsusele on antud paremad hinnangud kui teraviljadele. Parimateks on kokkuvõttes tunnistatud kapsa ja kartuli juhendid, kõige halvem on seis rapsi puhul (mida siiski ka pool kasutajaskonnast heaks pidas).

Probleemidest, mis kerkisid juhendite kasutamisel märgiti rapsi puhul kõik variandid – umbrohu, haiguste ja kahjurite tõrje (peab aga lisama, et halva hinde andis vaid 1 inimene). Nisu puhul oli samuti vaid üks kommentaar rahulolematusele – seoses umbrohutõrje efektiivsusega.

Küsimusele, missuguste kultuuride puhul on juhendite rakendamisel kõige enam probleeme esinenud, mainiti:

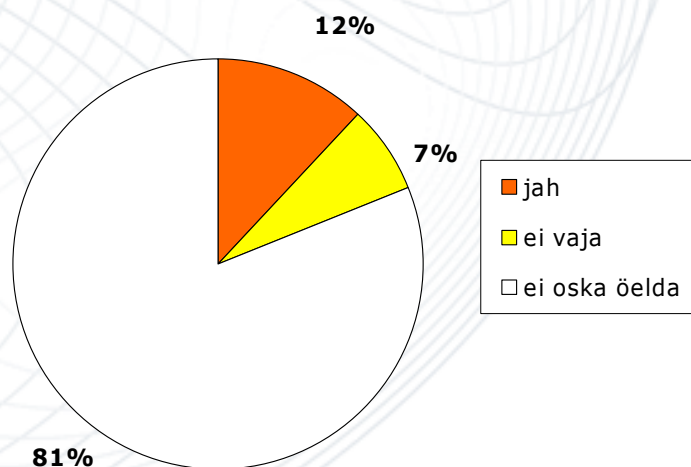
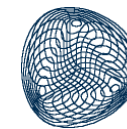
Raps   2 korda

Nisu   2

oder

oder - oleneb sellest, milline sertifitseeritud seeme satub olema teatud preparaatide puudus

10. Milliseid täiendusi on vaja olemasolevatesse juhenditesse. Kõik vastajad n=60

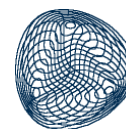
Nagu eespool mainitud, ei olnud 53% vastajatest juhendeist teadlikud ning 58% ei olnud praktikas ühtki kasutanud – seega ei osanud nad midagi ka arvata täiendustest. Veidi üle veerandi juhendit kasutanuist arvas, et täiendused oleksid vajalikud. Kommentaarid olid järgmised:

*uusi uurimuste kohta käivat infot
igas osas võiks täiendada
peab ajaga kaasas käima
taimekaitse osas
mullaharimisvõtted
suurtele kasvatajatele*

Kõik täiendusi soovijad olid suurte külvipindade omanikud, enamasti teraviljakasvatajad ning kõik olid varem avaldanud arvamust, et integreeritud taimekaitse põhimõtted on andnud nende puhul häid tulemusi – seega huviliste grupp.

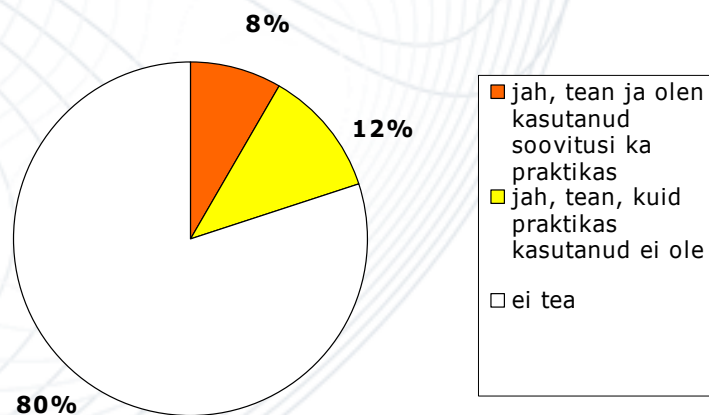
Kui aga küsiti, milliste kultuuride kohta veel oleks juhendeid vaja, loetleti agaralt juba olemasolevaid – seega probleem ongi väheses informeerituses. Lisaks juba loetletud kultuuridele nimetati veel kanepit, kaalikat, uba (1 kord igäüht) ning paar korda: "kõik kultuurid".

15% vastajatest ei soovinud mingeid juhendeid.

11. Programmi I-taimekaitse tuntus

Kõik küsitletud n=60

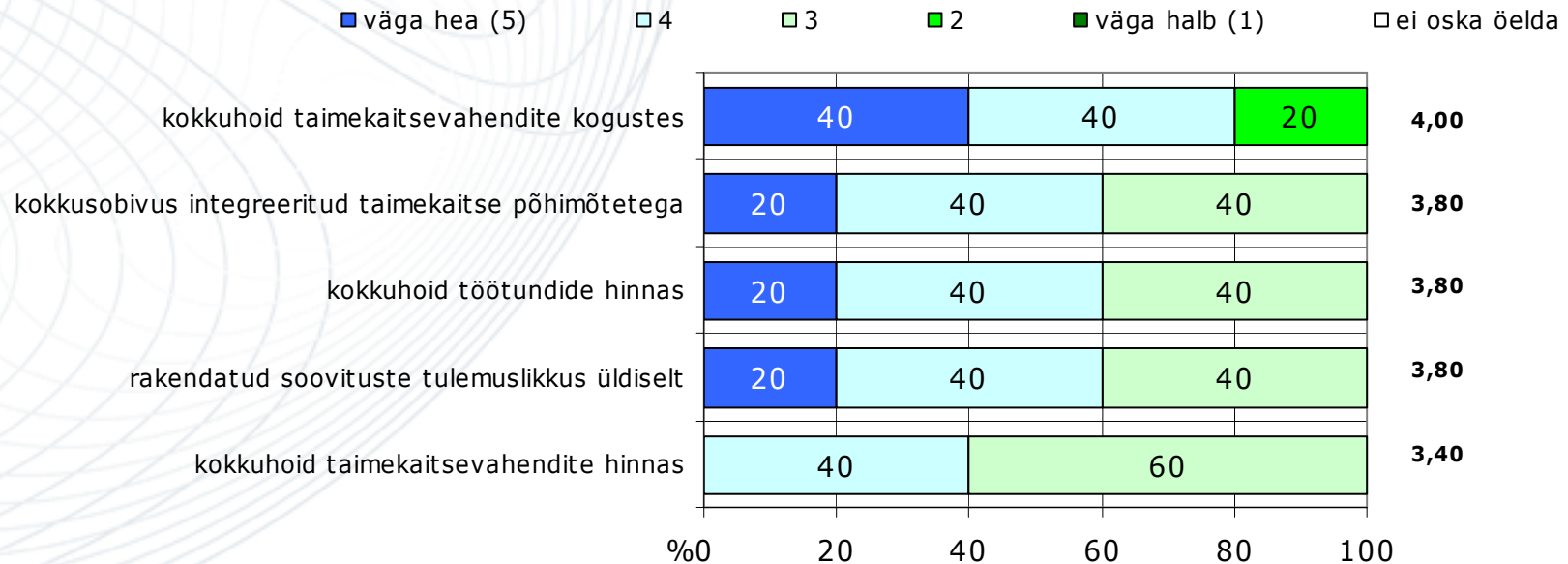
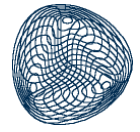

Programmi tuntus on madal – vaid 1/5 sihtrühmast on sellest teadlik, neistki alla poole on seda kasutanud.

Nii tuntus kui kasutamine on veidi suurem köögivilja- ja kartulikasvatajate seas, keskmisest enam Lõuna-Eestis.

12. Hinnangud programmi järgimisel saavutatud tulemustele. rakendanud I-taimekaitse soovitusi praktikas n=5

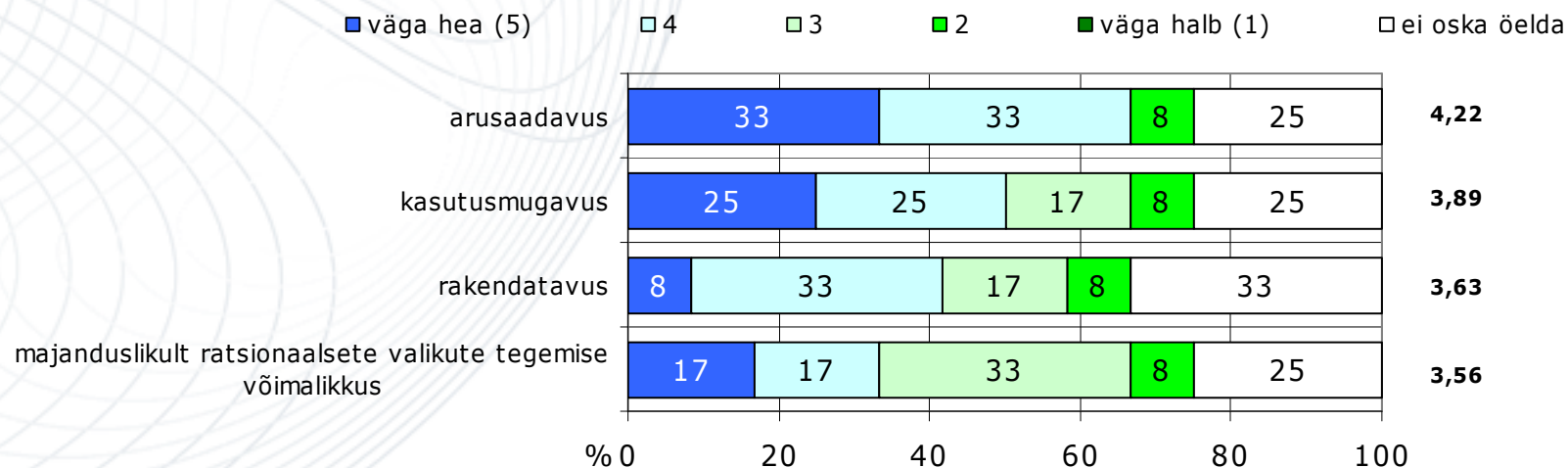
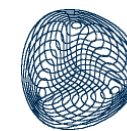

Programmi rakendanud vastajate vähesuse tõttu ei saa tulemusi statistiliselt üldistada. Tulemusi võib võtta kui teatud tõenäosusega trendi.

5 vastaja arvamuste kohaselt oli I-taimekaitse soovitude rakendamisel suurimaks saavutuseks taimekaitsevahendite koguste kokkuhoid (millest üks vastaja oli küll vastupidisel seisukohal). Kõige väiksem oli keskmine rahulolu kokkuhoiuga vahendite hinnas.

Keskmine arvamus I-taimekaitse rakendamise tulemustest oli pigem leigevõitu.

13. Hinnangud programmi kasutajasõbralikkusele. teavad I-taimekaitse programmi n=12

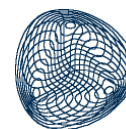

Taas ei saa programmi teadvate vastajate vähesuse tõttu tulemusi statistiliselt üldistada. Tulemusi saab võtta kui teatud tõenäosusega trendi.

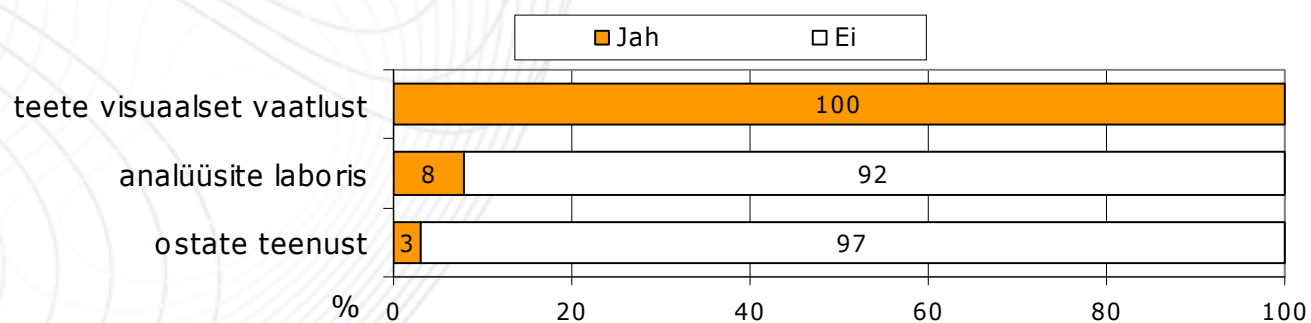
Iga aspekti puhul on näha eriarvamusi. Kõige paremaks tuleb pidada programmi arusaadavust, kuigi siingi on vastukäivaid tulemusi.

Ettepanekute osas, mis vajaks programmis täiustamist, nimetati:

*kemikaalide valik võiks olla mitmekesisem
osa taimekaitsevahendeid on muutunud
kui on esimene kõrresõlm, mis preparaate kasutada, ja ka teise kõrresõlme puhul
see programm võiks olla lihtsam*

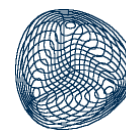

14. Taimekahjustajate tuvastamine. Kõik vastajad n=60

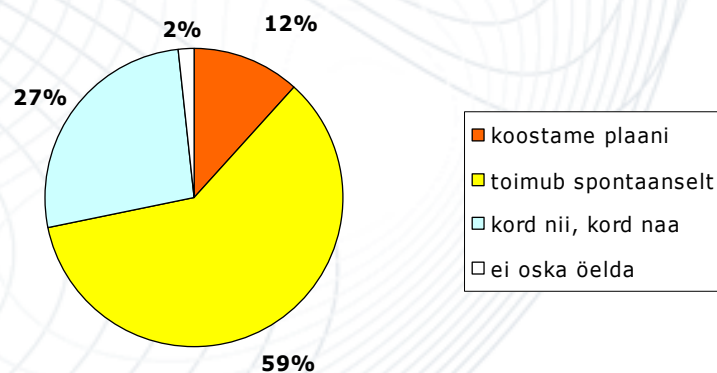
Muu:
*konsulterin tuttavatega
konsultatsioonid teiste põlluharijatega
helistan nendele, kes on ka asjaga kursis
kemikaalide tarnija teeb vaatluse
oma spetsialistid*

Põhiline taimekahjustajate tuvastamine toimub lihtsa visuaalse vaatluse teel. Muud moodused on marginaalsed, eriti teenuse ostmine. Töötab ka suust-suhu info omas võrgustikus.

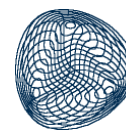
15. Taimekahjustajate tõrje kavandamine

Kõik küsitletud n=60

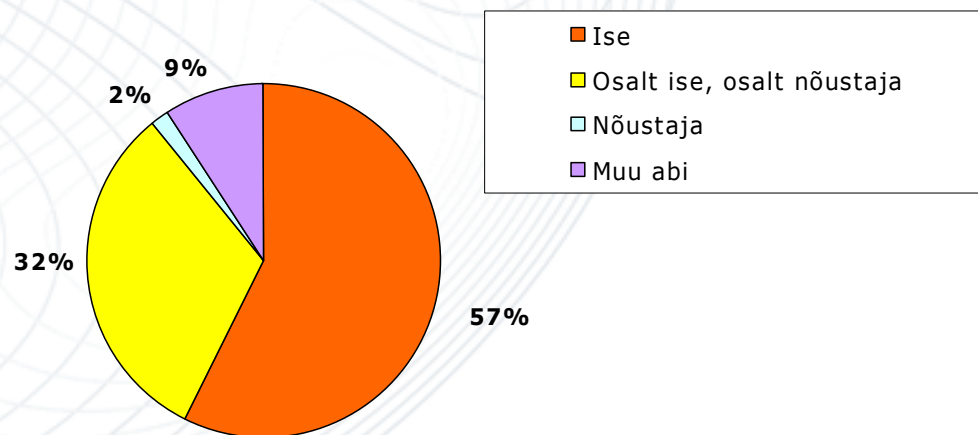

Enamuse küsitletud põllumajandustootjate puhul koostatakse taimekahjustajate tõrje plaan spontaanselt, vastavalt vaatlustulemustele.

Plaanipäraselt toimub tõrje keskmisest sagedamini kartuli- ja (tõenäoliselt) köögiviljakasvatajate ning suurema külvipinnaga tootjate puhul, sagedamini Põhja-Eestis.

16. Taimekaitsevahendite valik ja kasutusnormide määramine. Kõik vastajad n=60

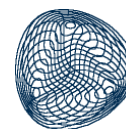

Muu:
ei kasuta vahendeid 2 korda
mahe - ei kasuta
ainult mehaaniline tõrjeviis
müügimehed
professionaalid, mitte nõustajad

Nagu taimekaitsevajaduse, nii ka vahendite valiku ja normid määrab üldjuhul põllumees ise. Ainult nõustajale toetub vaid 2% vastajaskonnast, ehkki kolmandik siiski kasutab nõustaja abi omaenese tarkusele toeks.

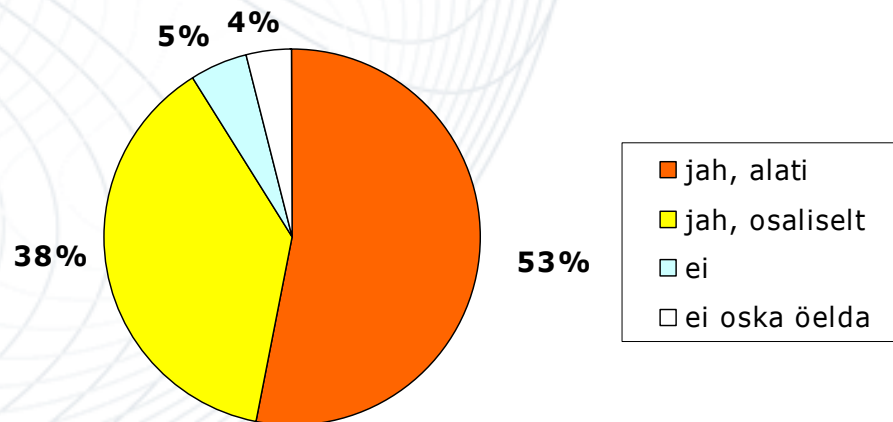
Nõustajate abi kasutatakse teraviljakasvatajate seas märksa sagedamini kui kartulikasvatajate seas. Antud uuringu köögiviljakasvatajatest ei kasuta nõustajate abi sel eesmärgil keegi.

Nõustajate abi kasutatakse seda sagedamini, mida suurem on külvipind (teravilja puhul).

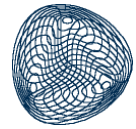
17. Rotatsiooni kasutamine taimekaitsevahendite valikul.

Kõik vastajad n=60

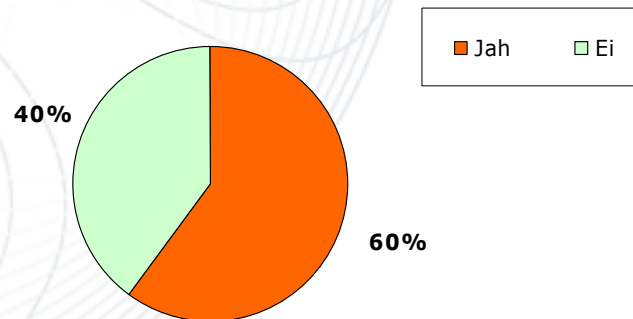

Peaaegu kõik tootjad kasutavad taimekaitsevahendite valikul rotatsiooni, vähemalt osaliselt. Kartuli puhul on täielik rotatsioon peaaegu valdav, teraviljakasvatajate puhul jaguneb valim peaaegu pooleks: osaliselt roteerijaid on vaid veidi vähem kui täielikult.

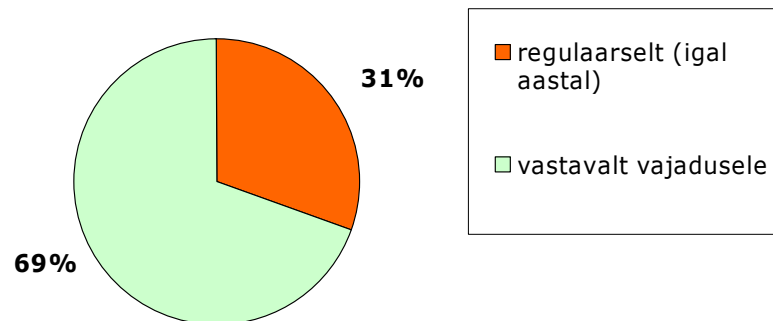
18.Nõustajate abi kasutamine taimekasvatuses ja kasutamise sagedus.

KÕIK VASTAJAD: n=60

KASUTAJAD: n=36

Kuigi taimekaitsealaseid otsuseid teevad põllumehed põhiliselt ise, on siiski suurem osa valinud nõustajate abi rohkem või vähem kasutanud.

Köögivilja- ja kartulikasvatajate puhul on see mõnevõrra levinum kui teraviljakasvatajate seas.

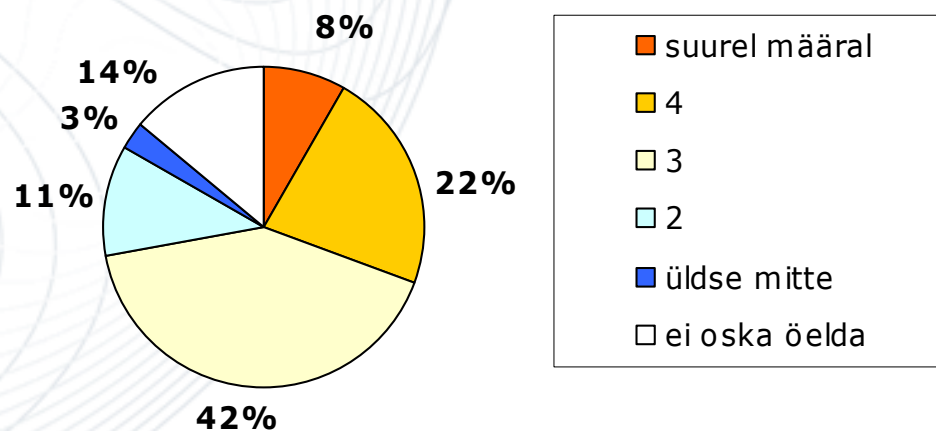
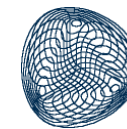
Enamasti kasutatakse nõustajate abi siiski vastavalt vajadusele, mitte igal aastal.

Vastajate vähesuse tõttu ei saa taustrühmade lõikes siin mingeid erisusi välja tuua.

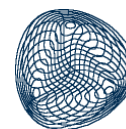

19. Kui piisavalt hõlmab nõustamisteenus integreeritud taimekaitse põhimõtteid?

Kasutavad nõustajate abi n=36

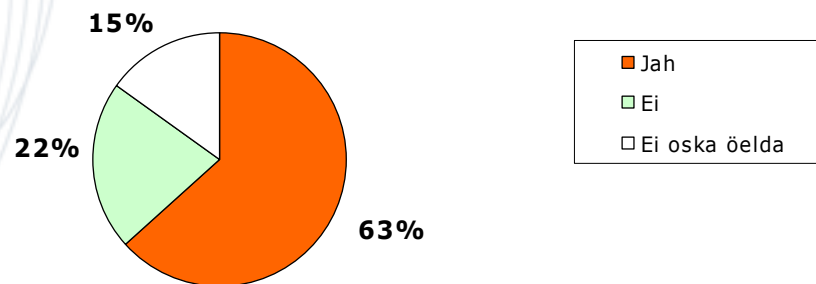
Ligi kolmandiku nõustajate abi kasutanud vastajate arvates hõlmab vastav teenus integreeritud taimekaitse põhimõtteid päris korralikul määral, ülejäänute arvates aga mitte eriti või üldse mitte.

20. Riigipoolsete tugiteenuste vajadus integreeritud taimekaitse põhimõtete rakendamiseks.

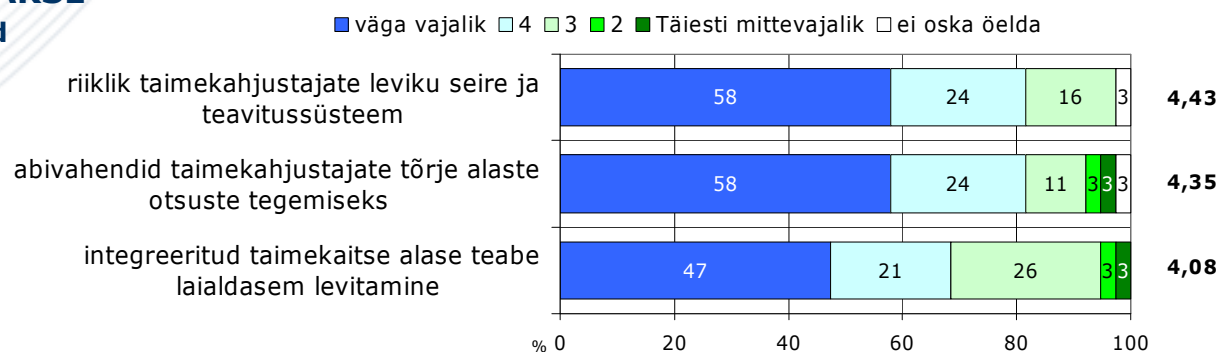
KAS TUNTAKSE VAJADUST?

Kõik vastajad n=60

MILLE JÄRELE TUNTAKSE

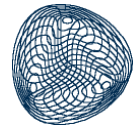
VAJADUST? Tunnevad vajadust n=36

Ligi 2/3 küsitletud põllumajandustootjaist leidsid, et integreeritud taimekaitse põhimõtete efektiivsemaks rakendamiseks põllumajanduses oleks tõesti vaja mingeid riigipoolseid tugiteenuseid.

Kõige suuremat poolehoidu pälvis etteantud meetmete nimekirjast riikliku taimekahjustajate seire ja teavitussüsteemi loomine või olemasolu. Laialdast toetust leidsid ka teised kaks meetet, kuigi neile oli ka vähesel määral vastaseid.

Omalt poolt lisati väga vajalike riigipoolsete sammudena põhiliselt toetuste maksmist (vt. järgm. slaid)

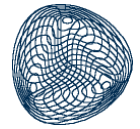
21. Mida peetakse veel väga vajalikuks riigipoolseks sammuks? Vastused avatud küsimusele

Kõik toetused korralikult välja maksta
Mahedal võiks toetusi rohkem olla
Toetagu põllumehi rohkem
Toetuste ühtlustamine teiste Euroopa riikidega ühele tasemele
Kahekordistada toetusi
Riigipoolset abi tuulekaera tõrjumiseks
Nõustamist ja koolitust, ka toetada
Tuulekaera keemilise tõrje toetust
Toetusi integreeritud taimekaitse puhul
Riigipoolset toetust teravilja ja rapsi kasvatajale
Suurendada toetusi
Toodangu kokkuostuhindu peaks kompenseerima

Hinnaregulatsioon riigi poolt
Et toodangu hinnad oleksid paigas, ei kõiguks
Riiklikku sekkumist kokkuostuhindadesse
Toodangu eest saaks õiglast hinda
Hinnad tuleb korda teha ja tingimused ka

Info peaks olema adekvaatne ja asi järjepidev
Kiiremat infot tootjatele haiguste leviku kohta
Tasuta koolitused, õppepäevad
Mahetoodangu kokkuostu propageerimine

Põllumehed ei ole rumalad raharaiskajad - riik peaks sellest aru saama
Tuleks piirata suurtootjatel keemiliste ainete kasutamist
Nõudma maaparandusseaduste täitmist
Mõistlikke otsuseid
Riik võiks põllumeestest hoolida
2004.a. mahamagatu tuleks riigil tulevikus plaani võtta
Teatud sektori kaitsmist üldises mõttes
Eesti põllumeeste eest seisma EU-.s
Et terve Eesti läheks looduslähedasele tootmisele

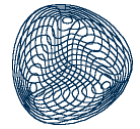
22. Mida veel lisati integreeritud taimekaitse teemal?

Vastused avatud küsimusele

*Kui midagi hakkab muutuma või toimuma, et siis oleks varakult - nt. 2 aastat juba ette teada
Lisaks tuleks teha kohustuslikuks mullavalikud ja külvikorrad - vähemalt 3-4 aastat vahet ühe kultuuri puhul
Võiks olla küll kasutusel, et vähem kasutada puhast keemiat ja mürgitada
Mahetootmise ja keskkonnasõbraliku majandamise kursustel peaksid olema valmisprogrammid, mille abil põllumehi harida
Umbrohtude leviku seaduse täitmist kontrollida, teha rohkem järelvalvet
Riik peaks põllumajandust kui majandusharu võtma
Survet põllumeestele ei tohiks avaldada
Rohkem katseid, kuidas need asjad toimivad
Vähendada kemikaalide hulka*

*Et kokkuostuhinnad oleksid normaalsemad
Mullaproovid riigi poolt kompenseerida
Nõusolek integreeritud taimekaitse seadustamisega sõltub toetuste suurusest
Augustis maksta põllumeestele välja juba see raha, mida Eesti riik paneb sinna toetuste hulka, mis tulevad Euroopa Liidust
Kui toodetakse, siis võiks keegi seda parema hinnaga osta
Kui neid meetodeid on kasutatud, siis peaksid olema mingid kompensatsioonid*

*Poleks kuskil vaja toetusi maksta. Sel juhul Eesti põllumees jääks ellu, aga EU oma mitte
Toetusi neile, kes pole tootjad, mitte maksta*

Projektirühm

Küsimustik ja aruanne: Hella Kaldaru

Küsitluse koordineerijad: Kea Väinoja

Tabeltöötlus: Kaire Siimon

Graafilised tööd: Hella Kaldaru

Kontakt:

Telefon: 6 684 859

Faks: 6 277 584

E-post: Hella.Kaldaru@turu-uuringute.ee

Kodulehekülg: www.turu-uuringute.ee

Aadress: Tatari 6, 10 116 Tallinn